

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V edinci je moč«.

»EDINOST« izhaja 2 krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vse leto je 6 gld., za polu leta 3 gld., za četrt leta 1 gld. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v trafikah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — Naročnine, reklamacije in inserate prejema Opravištvo »via Zonta 5«.

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu »via Torrente« Tip. Hualu; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznaila in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglaših z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Trstu vode Brkinom brez škode.

Veliko let sem uže tržaško časninarstvo brez razločka barve jadikuje in tržaško ljudstvo mrmra zaradi pomanjkanja dobre vode in se jezi na komisijo, katera je imela nalogo, da Trstu preskrbi dobre in pitne vode in v zadostnej množini; a znano je, da je komisija kakih 16 do 20 let študirala, da pa so se tej komisiji te študije tako dopadale, da bi se odslej rada študirala, da se niso uže sami mestni očetje, v prvej vrsti pa župan, naveličali večnih komisij in večnega troška za te komisije in študije. Slabi jeziki govoré, da so bile te komisije za nekatere jako lukrativne in da so stale toliko denarja, da bi se bilo lahko z onimi troški pokrilo najmanj 1/4 del dragega vodovoda iz Bistrice v Trst. Znano je, da je mesto kupilo mline pri sv. Kancijanju z namenom, da tam napravi potrebni mehanizem za vzdigovanje vode Reke in napeljanje te zadnje v Trst. A kesneje so naši inženirji prišli na to, da ta voda ne bi zadostovala, ampak da je treba vzeti tudi izvrstno »Bistrice« na izvirku v Ilirskej Bistrici. Pogajanje z lastniki mlinov in pilnic na Bistrici in Reki je to komisijo zopet ustrašilo, da je začela uže na to misliti, da popolnoma opusti oni projekt; zatorej se je lotila drugih projektov, katerih je kar deževalo od vseh strani; vsak, kedor je znal le za kako vodo, ponujal jo je v Trst; tako na priliko vodo Mrzlek, ki je pod sv. Goro 1¹/₂, ure onkraj Gorice, potem Hubel v Ajdovščini, Rižan v Istri, vodo Timava pri sv. Ivanu poleg Devina, pa še en tucaj drugih studencev, rek in najsmešnejših projektov. A komisija se ni hotela ozbiljno poprijeti nobene druge vode, nego Rižana v Istri in Timava pri sv. Ivanu; napravila je resnično tudi načrte, kako bi se pripeljalo eno ali drugo teh voda v Trst; te študije so trajale več let, poržle mnoge denarja, a menda še do danes niso dovršene.

Mej tem pa je tu ti društvo, ki ima v rokah dosedanji vodovod z Nabrežine v Trst, začelo iskati novih studencev in se je trudilo dokazati zboru, da bo ono s pomnoženimi studenci, katere je našle v znožju Krasa, moglo Trst preskrbovati s zadostno in dobro vodo. Toda ta trditve se je tukaj smatrala kakor zopetno zavlačenje nujne zadeve, in ker so pri omenjenem društvu tudi nekateri konservativci, katerih naši rudečkarji ne morejo trpeti, zato so baš ti v zadnjem času, akopram so poprej sami vso stvar zavlačevali in je vodna komisija prav za prav njihovo testo, — stvar z večjo silo pospeševali in si dali be-

sedo, da bodo odločno delali samo za en projekt, to je: za napeljanje vode Reka-Bistrica. Sklep zadnje seje mestnega zbora se more torej smatrati kakor sunec levičarjev in ves nagib sklepa kaže, da levičarji nočejo več vedeti za noben drug projekt, nego za imenovani, »coute que coute«. Ne vemo sicer, kaj je zdaj napeljal levičarje k takej odločnosti, ako pomislimo, da so prav oni vso stvar toliko let pošiljali ad calendar graecas; a brez uzroka se to gotovo ne godi, vendar pa utegne ta uzrok biti v prvej vrsti osobnega in še le v drugej političnega, strankarskega značaja. Da tako sodimo, do tega nas je navedla zadnja seja mestnega sveta, v kateri je referent komisije za vodo predlagal sicer v prvej vrsti Reko-Bistrico, a le pogojno, ako ne bi bila preteška in predraga eksproprijacija, v katerem slučaju predlaga v drugej vrsti Rižan in v tretjej vrsti Timav. A svetovalc dr. Piccoli (skrajni levičar, v ostalem c. k. notar) je precej protestiral proti takemu zavlačevanju in njegov drug dr. Consolo, je odgovoril podžupanu Dimmerju, ki je zagovarjal predlog komisije, prav ostro, da je v predlogu komisije skrita nevarnost za dober projekt, in da bi bila z njim puščena odprta vrata za nadaljna, dolgotrajna zavlačevanja in za nadaljne študije. Da je bil g. Dimmer s tem odgovorom nekam razžaljen, kaže njegova replika, v kateri se zavaruje proti sumničenju.

Dr. Piccoli-jev predlog, da se vzame obzir izključljivo samo na projekt Bistrica-Reka, in da se precej izvoli nova komisija izmej zbora, katera to stvar odmah vzame v roke z vso energijo, bil je sprejet z veliko večino, ker zanj so glasovali ne samo vsi levičarji, temuč tudi 10 desničarjev.

Stvar je torej dognana; in ako se ne motimo, bodo zdaj v mestnem zboru delali z vso silo, da prej dobomo omenjeno vodo v Trst. Levica je dokazala za zdaj tudi s številkami, da bi oni velikanski vodovod ne bil le pasiven za mesto, ampak aktiven. Gospodje namreč računijo, da bi vsaka hiša privedla samo na troških za odstranjenje odpadkov in nesnage 50 gld. na leto, torej skupno več nego 150.000 gld., potem računijo, da dosedanji vodovod Aurizina stane Tržačane 150.000 gld. in naposled jemljejo v poštev vodno množino 2800 konjskih moči, katero bi moglo mesto odstopiti obrtniškim podjetjem, kar bi tudi neslo mestu 280.000 gld., skupaj bi imelo torej mesto od omenjene vode dohodkov 580.000 gld. Naj vodovod stane 7 milijonov gld. (izračunilo se je le nekaj nad 6 mili-

jonov) vendar bi zgoraj omenjena renta dajala nad 7% obresti na kapital.

Z 7% pa bi se ne plačali le obresti, temuč ostalo bi tudi toliko za amortizacijo kapitala, da bi po kakih 25 do 30 letih ostal vodovod mestu brezplačno in ne bi prebivalstvu naložil nobenega bremena. A omenjeni dohodki bi se še pomnožili po večji porabi pitne in druge vode za obrtnijo in po oddajanju vode kraškimi občinam. Da ne bi se dobil potrebni kapital od kake banke ali konsorcija, o tem še dvomiti ni, pravijo naši mestni očetje in mi jim v tem obziru prav dajemo. Da le zozna »haute finance«, da je kaj zaslužka, uže tudi ona prihihi Trstu na pomoč z mnogimi finančnimi projekti, zasluži se tudi pri finansiranju tega podjetja na desno in levo v Trstu in drugod, a baš v tem obziru bi moralo mestno svetovalstvo dobro paziti, da bi se preveč ne grešilo gledé morda presanguinčnega pričakovanja rente. Pa o tej stvari bomo imeli morda boljše priliko govoriti, kadar bo stvar uže bolj zrela.

Hočemo se le še malo ozreti po Krasu, ker važni interesi prebivalcev od precej onkraj Trsta pa do Ilirske Bistrice so spojeni s tem za Trst tako važnim prašanjem. Tržaški mestni zbor je torej zdaj odločno za napeljanje Bistrice in Reke v Trst; on ima uže vse drugo v svojej roki, tudi za denar ne bo v zadregi. Edina zadrega, katera ga čaka, bode ta, kako pogoditi se s prebivalci onih krajev, koer tečete omenjeni vodi, kako odškodovati mnogo mlinarjev in druge obrtnike za to, da zgube svoj zaslužek. — Še drugo važnje prašanje je to, ali bode sploh prebivalstvo onih krajev mirno gledalo, da se mu vzame velik del tako potrebne vode, kajti važno prašanje je tudi to, ako so oni mlinarji posestniki, obrtniki izključljivo gospodarji vodá, katere rabijo zdaj v svojo korist, ali se mora tekoča reka smatrati kot privatna lastnina, ali ne bo vse prebivalstvo onih krajev protestiralo proti temu, da se mu vzame za življenje tako važen element, kakor je voda?

Stvar je torej jako kočljiva, kakor vedó uže naši čitatelji, ki so čitali uže razne dopise v našem listu, ki so bili protivni namenom tržaškega mesta in posestnikom ob Reki. Po starem so bile vode lastnina grajščinska, grajščine so imele oddejati ribji lov in vso drugo porabo nekaterih vod in menda tudi Reke, v novjšem času imajo občine in zasebniki pravico do porabe vode; a s tem še ni dokazano, da so izključljivo lastniki takih voda; saj še posestnik gozda iz višjega državnega in narodno-gospodarskega obzira

Podlistek.

Trst in okolica.

(Zgodovinske črtice, spisuje M. Skalovič.)

(Dalje.)

Cesar Franc je prišel dvakrat v Trst l. 1816 in 1818. Prvikrat, ko je prišel od Gorice sem, slovesno so ga sprejeli Tržačani uže na goriškej meji pri Križu, kder so pozneje postavili dva kame-nita stebra kot spomenik tega sprejetja, ki še dan denes stojita na istem mestu. Ves Trst je bil na nogah, vse hiše, ulice ozaljšane, vojaki toliko cesarski kot domači brambovec in okolični bataljon v polnej prazničneji (gala) opravi. V spremstvu cesarjevem je bil mej drugo plemenito gospodo i prvi minister knez Klemen Meternih. Ves teden se je cesar mudil v Trstu obiskovaje razne ustanove, cerkve, tvornice itd. Celo v slavonskej cerkvi so postavili spomeniško ploščo z napisom o tem pohodu cesarjevem.

Trgovinski promet se je onega leta dokaj povzdignol, kajti uvozili so v Trst robe za 45 milijonov vrednosti, a izvozili za 32 milijonov gld. Po nasvetu kneza Meterniha, kojemu je bilo avstrijsko trgovinstvo jako na srcu, ustanovi se v Trstu posebna trgovinska komisija, katera je l. 1824 prenehala.

Z odlokom cesarskim 3. avgusta 1816 se zopet ustanovi »ilirsko kraljestvo«, a temu ni bila več Ljubljana glavno mesto kakor za francoske dobe, ampak Trst. Hrvatska in Dalmacija se ločite od Ilirije l. 1822, pa prav jezik hrvatski se je zval do najnovjše dobe tudi »ilirski« jezik, kakor ga še dandenes imenujejo tu pa tam zlasti Italijani (lingua ilirica = croata). A pesen pravi:

Meni je srce ilirsko — ili pak hrvatsko itd.

Ostalo je ime Ilirija do l. 1848. Prvi buditelji hrvatske narodne zavednosti so iz te dobe »ilirske«.

Uže l. 1814 je hotel na Dunaji mladič Gjurjo Šporer izdavatil novice: »Ilirske novine«, pa ni dobil ni toliko naročnikov, da bi izšla prva številka. 22 let potem je izdal navdušeni Hrvat Ljudevit Gaj časnik: »Danico ilirska« in vsa mladina je bila vznešena za to ime. V Trstu se je tudi učil »ilirski« jezik v trgovinsko pomorskej šoli kot prosti predmet, v onej šoli, ki se je odprla bila l. 1817, in je l. 1820 dobila naslov akademija in l. 1814 pa trgovinsko-pomorska akademija («accademia di Commercio e Nautica»), katera je po častnej stopinji uvrščena mej filozofične visoke šole. A zaman iščeš mej predmeti te šole slovenskega jezika, kot da je trgovcem in mornarjem nepotreben. V istem lepem poslopij akademije je tudi mestna biblioteka (knjižnica), ki hrani do 50.000 knjig, a i tukaj so knjige slovenske bele vrane. Znamenita je v tej knjižnici zbirka knjig nekdanjega tržaškega plemiča in unetega avstrijskega patriota dr. Dom. Rossetti-ja, ki je pustil 7000 knjig večinoma od nekdanjega škofa tržaškega Enea Silvija Piccolomini in od slovečega talijanskega pesnika Fr. Petrarca. (Piccolominea in Petrarcesca.)

Grozna lakota je bila po vseh primorskih pokrajinah l. 1816 in 1817, tako da so v bolj od mest oddaljenih pokrajin celo od lakote umirali ubogi ljudje. Ko puščavniki so neki jedli korenike in travo, onaj bo slama ali seno, le da je polno črevó. Privrelo je sila dosti sestradanih beračev v Trst iz Istre, Krasa, Goriškega in Furlanskega, in meščani so podarili znatne milodare, da so l. 1817 razdelili mej uboge 26.000 goldinarjev. Ustanovila se je hiša ubozih (instituto dei poveri), ki se je odprla v 1. dan januarja 1819. Vlada je pomagala s tem, da je ukazala zidati javna poslopja, napravljati ceste, da so ljudje toliko zaslužili, da niso trave grizli. A draginja je bila velika: vagan pšenice je stal do sedemdeset goldinarjev. K malu potem pa se je bilo zboljšalo in so prišle jako rodovitne letine. Zopet l. 1818 pride cesar Franc s cesarico Ka-

rolino v Trst, ter se ustavi teden dni ogledajoč in obiskujoč šole, cerkve, tvornice in javne ustanove. Zlasti pohvali Tržačane, da so napravili šetališče sv. Andreja od Trsta do Ščedne. Tudi Lipico in lokavsko jama »Vilenica« obiščeta visoka gosta. Cesarica obišče pod tujim imenom nuski samostan, da jo nune niso precej spoznale, in ko so željo izrekle, da bi kaj rade videle cesarico, reče ta: »Jaz sem cesarica«. Nune se prestrašijo in klečeč za zamero prosijo, a cesarica bogato obdarivši samostan se poslovi. Spomenik tega cesaričinega pohoda je napisan zlatimi črkami nad obokom pred glavnim altarjem nuske cerkve sv. Ciprijana. Prav tačas je dodelal ameriški konzul trgovec John Allen prvi parnik (vapor) v Trstu, ter ga poskušal pred začudenimi Tržačani. V 4. dan decembra 1818 je ta parnik »Karolina« prvokrat odplul v Benedke, in je k malu redno vozil mej Trstom in Benedkami. Pobočna kolesa na lopate ko pri mlinih so takrat gonila parnike, a pozneje l. 1829 je v Trstu prvi poskus parnike z vijakom (svedrom) goniti napravil Slovan, Čeh, Jožef Resel, gozdarski uradnik v Trstu. Dandenes so skoro vsi parniki na vijak. Kakor na kopnem železnice skoro ves trgovinski promet posredujejo, tako po morju parniki in vedno bolj v kot potiskajo ladije jadranske. V Trstu se je l. 1833 ustanovilo velikansko trgovsko društvo zdaj imenovano avstro-ogerski Lloyd, kot središče za pozvedbe in pospešenje trgovine sploh kot prvi oddelek, a drugi oddelek Lloydja je parobrodno društvo, ustanovljeno l. 1836, da posreduje vožnjo v Dalmacijo, Grško, Carigrad, Smirno in sploh vshodne dežele. To društvo je imelo v početku svojega delovanja l. 1836—37 le 7 parnikov, a sedaj jih ima 76 in posreduje vso avstrijsko pomorsko pošto. V novjšem času so poskusili zvezo z Ameriko in s Kino, a prihodnost pokaže, je li bode naša država mogla uspešno tekmoovati s pomorskimi društvi drugih držav ali ne.

(Dalje prihodnjič.)

ne more gozda rabiti tako, da bi raba bila na školo občnemu dobru. Toliko več velja to načelo glede voda, o katerih ni bila še nikoli izrečena izključljiva lastnina privatnih oseb. Tekoča voda je morda potrebna iz higijeničnih in gospodarskih obzirov vsemu okraju; torej je skoro nemogoče, da bi se mogla taka voda odvzeti prebivalstvu vsega okraja, na korist drugemu prebivalstvu in pa zasebnikom.

Te je torej juridično in ekonomično prašanje, katero utegne našemu mestnemu zboru delati še veliko preglavic — in ako jih tudi premaga, to bo skoro gotovo stalo večje žrtve, nego morejo še denes računati gospodje od komisije in je v tem obziru morda podžupan Dimmer celó prav imel, ko je omenil, da lahko temu projektu nasprotujejo take ovire, katere utegnejo postati neodstranljive. Vsa ta zadeva je torej prišla na neko novo bolj pozitivno stopinjo. Mi želimo, da bi se po mogočnosti rešila ugodno na eno in drugo stran; da bi Trst dobil v resnici izvrstno vodo, a da bi tudi ljudstvo, katero prav za prav je bilo dosedaj gospodar te vode, tudi imelo svojo trajno korist od tega. Kakor znano, ne misli Trst na to, da bi odvezl dolini, po kateri teče Reka, vso vodo; on hoče le en del te vode upotrebiti, ako je to mogoče, da to pusté ondodni prebivalci, pa drage volje; ali onim srenjam, ki vsled tega vendar nekaj svojega žrtvijo, morala bi nastati na vsak način vsled žrtve tudi kaka korist, in ker mesto Trst more plačati, prav zato naj se tirja in naloži žrtvi primerna odškodnina v novih, katera more trajno zboljšati socialne razmere onega prebivalstva, kajti take žrtve, kakor je odstop vode na Krasu, največje so žrtve in te zahtevajo primerno obiliga odškodovanja.

Mi govorimo tukaj popolnoma nepristransko, a kakor prijatelji in zagovorniki slovenskega ljudstva, paziti moramo na njegove potrebe in koristi in za to je še enkrat poudarjamo, naj se prebivalci ob Reki ne prehité, naj se ne dajo loviti po posredovalcih, pred vsem pa naj dobro preudarijo, ako je mogoče, da mestu Trstu prepusté tako vodno moč brez svoje velike škode v zdravstvenem in gospodarskem obziru. Zeleti je, da bi to bilo mogoče in to ne le samo na korist Trstu, kateremu bi napeljava Reke resnično koristila dosti v gmetnem i zdravstvenem pogledu zaradi dobrote vode in ker bi ta tekoča voda vsak dan odstranjevala vse velike mase ekskrementov, ki zdaj po Trstu časi prav zelo kužijo zrak, in kar proučuje nenavadno veliko smrtnih primerljajev v tem mestu; ampak tudi na korist naših Brkinov, katerim je silno potrebno, zboljšanje njihovih gospodarskih razmer.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Državni zbor ni sklican v 2. ampak v 5. dan decembra. V prvi seji se postavi na dnevni red drugo branje novele k obrtnemu zakonu. Imel bo vsled dopolnilnih volitev 16 novih poslancev, 9 teh pristopi k desničarjem, 6 k levicarjem, 1 je minister (baron Pino).

Dr. Smolka je v imenu nezbrane poslanske zbornice čestital po posredovanju cesaričinega vrhovnega dvornika cesarici h godu, in dobil od tega najmilostnejšo cesaričino zahvalo.

«Wiener Zeitung» razgláša izvršilno naredbo trgovskega ministra glede zakona o poštnih hranilnicah. — O tej zadevi bomo še natančneje govorili.

Avstrijska vlada ni hotela sprejeti vabila albanskih glavarjev, naj avstrijska vojska zasede Albanijo, ali generalni avstrijski konzul v Škodri tudi ni hotel naznati albanskemu deželnemu glavarju imen onih Albancev, ki so ga nagovarjali, naj Avstrija zasede deželo.

Dunajski stavci, ki so odpovedali delo, ostali so stanovitni. Zadnje nedeljo so imeli zbor, v katerem so vsi govorniki naglašali, da se vedo v postavnih mejah in sklenoli so to le resolucijo: Zbor izreka, da so bili doslej storjeni koraki poverjenikov glede tarifne popolnem pravilni in da se bo nadaljeval pričetni boj za obstanek.

V Inostu se je 23. t. m. odprl deželni zbor z navdušenim pozdravom na cesarja. Deželni glavar je naglašal cesarjevo milost, ki se je tudi zdaj kakor vedno poprej pokazal pravega očeta, in deželni zbor nagovoril, naj izreče zahvalo vojaštvu, deželnim strelcem, žandarmeriji, dariteljem in pomožnim družbam. Deželni namestnik je v svojem odgovoru zagotovil vladno podporo po povodnih poškodovanim in poudarjal, naj ljudstvo ne izgubi poguma in zaupanja, ker skupno prizadevanje vseh faktorjev pod mogočnim cesarjevim zaštitom in nebeškim blagoslovom deželi zopet k blagostanju pripomore.

V Galiciji, kakor znano, prišla je duhovščina v neko nasprotje z vlado. O metropolitu Sembratoviću smo o svojem času že poročili, da je odstopil; zdaj mu je vlada določila 6000 gl. letne pokojnine; on zapusti Galicijo ter je menda uže na potu v Rim, kder hoče do smrti ostati. — V veleizdajскеj pravdi obsojeni pater Naumović pa je ekskomuniciran.

Ogerski državni zbor je 23. t. m. v generalnej debati sprejel zakonski načrt, po katerem se bodo smeli ogerski bataljoni uvrščevati v avstrijske polke. Ta načrt se je sprejel z veliko večino. — Poslanci skrajne levice tega zbora hočejo osnovati protijudovski klub.

Iz Himoda na Ogerskem se poroča, da so se tam pojavili napadi na jude. Vojaki so šli tja, da red naredé.

Vnanje dežele.

Srbija žaluje, umrl je danes teden iz srbsko-turške vojne slavnoznani general Ranko Alimpič. — Pa še druga, veliko večja neugoda je zadela Srbijo. Znano je, da je srbska vlada odstavila metropolita Mihajla i da je to vse srbsko ljudstvo, posebno pa duhovništvo silno razburilo. Nazadnje se je ta stvar

izročila v razsodbo vrhovnemu metropolitu v Carigradu i ta je razsodil, da je bilo odstavljenje belligrajskega metropolita Mihajla nepostavno i da se novo imenovanj upravitelj ne more priznati. To pa v srbske cerkvi mora napraviti velik razpor, mej ljudstvom pa največjo nevoljo. Ne verujemo, da bi sedanja srbska vlada, i naj jo še tako kralj sam podpira, mogla prebiti ta udarec.

Ruski časniki so tega prepričanja, da Angleži Egipta več ne spusté iz rok i da sueški kanal porabijo za svoje namene, Turčijo pa prepusté neizogibnej osodi. Oni menijo, da je blizu čas delitve sveta, da Turek mora iz Evrope, ter da se začno politiki za balkanske dežele Slovani, Nemci in Grki. — To prepričanje imamo tudi mi; da bo Turek v malo letih iz Evrope segnan, to je tako gotovo, kakor amen v očenašu, a bojimo se, da bo takrat vsa Evropa krvav pot potila v vesoljnjej vojni in bedi.

Italijanski kralj je v 23. dan t. m. odprl državni zbor. V prestolnem govoru je mej drugim rekel: «Z veseljem in ponosom pozdravljam vas, zastopnike domovine, pomnožene po svobodnem sodelovanju vsega ljudstva. Čudavredne preuredbe dajo nam tolažljivo gotovost, da je italijansko ljudstvo zrelo za svobodo. Naša dolžnost je, da mirno dovršimo pridobitve, katere nam dajo pravo veljavo in spoštovanje izobraznega sveta. Z ozirom na jasno voljo dežele se poležejo političke razunetosti, in vi boste vso skrb lahko obračali na to, da spopolnite administrativne državne uprave.» — Ko je kralj navel razne predloge in posebno hvalo dajal vojski na suhem i na morju, nadaljeval je: «Naši odnošaji do vseh zunanjih vlad so prijateljski in srčni. Od vseh dobivamo dokaze sočutja in dobrohotnosti, katere povračamo, ker pogodbe strogo spolnujemo in se v svétu veselil vdeležujemo z lojalno politikó, ki meri na to, da se ohrani mir in utrdi sprava mej narodnimi interesi in interesi Evrope.» Kralj je potem posebno omenil prijateljstva z Nemčijo in sklenol: «Danes je Italije usoda v vaših rokah. Viktor Emanuel, kateremu ste priznali naslov: oče domovini, vodil je italijansko ljudstvo k neodvisnosti ter mu dal jedinstvo, moč svobode i mogočnost slave. — Nobena tuja moč domá in zunaj doma ne zadržuje več popolne svobode vašega delovanja. Z veseljem očesom in mirno se lahko posvetujete ter rešujete velika socialna prašanja našega časa.» Zbornica je kraljev govor z gromovito pohvalo sprejela.

V italijanskem državnem zboru je bil 23. t. m. za načelnika zopet izvoljen Farini z 386 glasovi mej 405.

V berlinskem deželnem zboru je finančni minister predložil proračun za leto 1883, iz katerega se vidi, da se bode moralo pokriti 31.8 milijona s zajmom. Pri štirih najnižjih razredih davkoplačevalcev se ima davek znižati, primanjkljaj, ki iz tega nastane, pa namestiti z obdačenjem vpljančljivih pijač in tobaka.

Angleški časniki poročajo, da se v Londonu snide te dni evropska konferenca, katera končno vredi plovitvo po Donavi. Čas bi res uže bil, ker to prašanje se uleče uže leta in leta.

Časnik «Times» prinaša zatožni spis zoper Arabi pašo. Tožen je, da je ukazal Aleksandrijo openiti in zažgati ter Egipčane ščeval k oboroženju zoper namestnega kralja. Zagovorniki pa trdè, da hočejo dokazati, da v Egiptu ni bilo upora, ker je turška vlada odobrovala ravnanje vodij vojaške stranke. Namestni kralj se dolgo ni mogel odločiti, nazadnje pa je odobril brambo zoper Angleže. Arabi ni hujski, nego je bil Abd-el Kader ter ga ne sme zadeti hujska osoda.

V južnej Arabiji so vstali zopet nemiri. Krivega proroka poslanci ljudstvo ščuejejo; turška vlada je sklenola poslati vojske v one kraje.

Zadnjič smo poročili, kakor smo posneli iz družnih časnikov, da je kolera v Mekki nehala. Novejša poročila mejnarodne zdravstvene komisije pa preključujejo prvo poročilo turškega nadzornika in pristavljajo, da je 12% angleških vojakov za kolero zbolelo.

Dopisi.

Kotnara, pri Trstu 20. nov.

Neusmiljena morilka difteritika le noče ponehati daviti in roditeljem pobirati nedolžnih otročičev v Lonjeru, Rocolu in v Žavlah. Umrló je bilo minoli mesec 10 otrok za to boleznijo. Pojenjala je bila nekoliko časa, in strah in groza otroke imajočih roditeljev je bil zginol; ali zopet je dva otroka kar naglo zadavila, uže ležita v mrtvašnici, in čuje se od družih, da jih je počela dušiti. Istinito je grozna bolezen ta, ker otroka tako hitro položi na — mrtvaški oder. Pa kaj pravim — mrtvaški oder — ne, tega ni treba, ker otroke nemudoma morajo iz hiše odpraviti in v mrtvašnico prenesti, kar gotovo žalost roditeljev in drugih otroke ljubéčih toliko bolj pomnoži, ker otroka pred malo malo časom veselega — kar v hipu odnesó — mrtvega! Oh kako je hiša — prazna! Ključjo zdravnika, saj ga tudi morajo, sicer jih čaka gloha od 20 gl. in več, oziroma toliko časa zapora. In zdravnik ne more, ker ne zna, pomagati. Zapiše sicer zdravila, s katerimi se mora otrok trpinčiti, predno duško vzdahne, ali zdravnik je sam prepričan, da zdravila otroku nič ne pomagajo!

Pred nekoliko časom sem čital v enem slov. časopisu debelo tiskano prav veselo naznanilo: «Difteritika ozdravljiva!» Nemškega cesarja soproga namreč je razpisala darilo toliko tisoč (menim da 5000) cekinov onemu zdravniku, ki bi iznašel zdravilo zoper to morilko otrok. To je bila storila o priložnosti, ko je bila le ta bolezen enega njenih od nje presrečno ljubljenega unuka zadavila. Zdravniku se je posrečilo najti takov lek. Hvala Bogu, gotovo je vsak prija-

*) To je bilo v «Edinosti», posneto iz nemških časnikov, a začeli smo dvomiti o resnici, ker ne moremo misliti, da ne bi se tako zdravilo objavilo. Uredn.

telj otrok vskliknol! Minolo je uže toliko časa, v katerem je uže toliko ljubih otročičev difteritika v naročju žalostnih mater zadavila, in zdravniki ne vedó ne za tisto ne za drugo zdravilo zoper to grozovito bolezen. Zato bi se drznel na Nj. Veličanstvo cesarice nemške države in na dotičnega zdravnika staviti sicer ponižno ali nujno prašanje, je-li kaj resnice na tem veselem oznanilu? — in ako je kaj resnice t. j. ako je dotični zdravnik prepričan, da je z njegovim zdravilom mogoče davico odpraviti —, zakaj tega svetu ne naznani?

O naših gg. zdravnikih ne morem tako slabo soditi, da bi oni kar nič ne popraševali po leku zoper to bolezen —?!

Zelet bi da bi kak človekoljub Nj. Vel. nemškej cesarici in dotičnemu zdravniku te le besede raztolmačil: Velič. pomagajte, ako znate za lek, ne odlagajte ga naznaniti. Bodite prepričani, da žalostne matere, katerim ta morilka ljube otročiče iz naročja trga, le-te, ako ne bolj, gotovo pa toliko ljubijo, kakor je V. Vel. svojega unuka ljubilo!

G. g. zdravniki poprašajte za to zdravilo pri nemškej cesarici ali pri dotičnem zdravniku. Ako sta onadva prepričana, da je bolezen ozdravljiva, gotovo lek zoper njo Vam naznanijo.

Iz Sežanskega okraja.

Pozor! Štórski in baseljski občinarji, volitve občinskega starešinstva so nam predvratni, združimo se, bodimo složni, pregovor pravi: «Sloga jači, nesloga tlači», da se ne bodedo potem za ušesi praskali, zdaj je čas, da si zberemo moč, kateri bodo skrbeli za prid občine, ne pak samo zase. Može za tako važen posel morajo biti značajni in razumni, ne pa le ponosni. Starešinstva mora tudi z delom in dejanjem kazati, da je res kaj, ne pa ničla. Ne sezajmo po premladih, ker jim manjka skušenj, volimo prave možel Gorje nam, ako se sedanje stanje ne predru-gači, ker v zadnjih letih se za občino prav nič ni storilo. Zatorej bo trebalo posebno gledati, da se izvolijo novi vestni in značajni možje, ki bodo za vse skrb imeli, ne pa le sami zase. Združimo se in volimo take, ki bode za občino skrb imeli, da stare grebe poravnajo.

Iz Koperskega okraja, 10. nov.

V četrtek 9. t. m. smo napravili nekoli učitelji in druge odlične osebe iz Brega izlet k tovarišu — prijatelju v Črnikal. Zdravko nam je razkazoval tamnoško okolico in podrtine starih gradov. Popoludne nas je peljal v svojo sobo-celico ter nas prav bogato in z okusnimi jeli pogostil. Rekli smo marsikatero in o marsičem «šrajali». Kakor je naša navada, da pri tucih prijateljskih shodih tudi kaj koristno — potrebnega rečemo, in če se da, tudi izvršimo. Ta dan smo reševali uže tolikokrat preresetano in presejano, premlačeno in pretolčeno okr. učit. knjižnico v Kopru. Pa miati, kakor ti je ljubo in drago, prosí ponižno ali postavno zahtevaj, slijale, katere so povsod drugod, tu ne dobiš; in če smo tudi volili slovanski oddelek, ki bi imel priskrbovati in oskrbovati knjige tej knjižnici, ne dobiš v njej več slovanskih nego 24 darovanih zvezkov družbe sv. Mohora; in če pošleš koga v oddaljeni Koper z slovanskim pismom po knjigo, suvajo ti ga iz jedne sohe v drugo, in slednjé dobiš mesto uže tolikokrat plačane knjige — dobiš: «cosa vuole con questa mostra scritta». Tedaj mi smo rekli pri tem shodu v Črnekalu: «kaj h... bomo pa plačavali!» — In zdaj jeden vstane ter reče: Veste kaj, tovariši! skušnja nas je uže dosti izučila, da bode iz te moke teško kedaj kaj kruha za naše nadaljno izobraženje; — ustanovi naj si knjižnico naše društvo samo! Vsi smo pritrdili. Predsedništvo «slov. učit. društva za koperski okraj» misli uže koj te dni sklicati odbor, da to reč pretrese, potrebno ukrene, in hajd na delo!

Z Notranjskega, 19. nov.

(Družba sv. Mohora) je podala letos svojim udom šest knjig različnega zapopadka. Kar zadeva večino družbinih udov, bodo jej knjige gotovo po godu, na kar je vedno tudi ozir jemati, akoprav nekaterim družbine knjige ne godijo. Jedno, česar bi bilo od družbe še zeleti, to je, naj bi svojim udom podajala nekoliko več beletrističnega, poučnega in zabavnega berila, (vendar naj mimogredé omenimo, ako se to doslej na željo marsikaterega ni zgodilo, da to ni družbina krivda, kar se nadalje v dopisu razvidi) ter naj bi vlasti prelepe Starétove «Občne zgodovine v izdaji ne ustavljal.

V oziru na manjše in uže nekaj let se zmanjšujoče število udov nas močno žalosti, katerej nepovoljn-j stvari pa pravega uzroka ne vemo. Bilo bi pač zeleti prav nasprotno, da bi slavna in Slovencem prekoristna družba pridobivala si čedalje več število udov, kar bi pričalo o našem narodnem probujenju ter imponiralo našim nasprotnikom in drugim.

Nič manj nas ne žalosti tudi odtezanje duševnih moči poznatih slovanskih pisateljev, dočim družbin odbor vendar vsako leto razpisuje lepe nagrade v spodbudo pisateljem, zaradi tega nam zdi se svet «Ljublj. Zvona» — naj bi se družbin odbor obrnel s prošnjo do boljih pisateljev in pesnikov — popolnoma oiveč. Isto tako nam ne ugaja njegov svet v zadevi izdavanja vezanih knjig. — Nikar tedaj preveč popra, kder, ga ni treba, kajti mnogo jedi je boljih brez njega nego z njim. Vezane knjige izdavatí je iz več razlogov popolnoma nemogoče. Prvi razlog je uže preveliko število udov. Vzemimo okroglo štev. 25.000 udov, torej bi trebalo vezati, ako vsak ud dobi šest knjig, najmanj 150.000 knjig, na katere bi morali udje potem Bog zna koliko časa čakati, v katerem oziru bi večja škoda bila nego korist.

Bolje je tudi, da si dá vsakdo sam po lastnej volji in okusu knjige vezati, in vlasti si ne moremo misliti, da bi knjigovezi, katere bi družba najela, za nizko ceno čedno in trdno vezali. Tem manj se moremo sprijazniti z mislijo, na kak način bi bilo bolje

zastran vezanih knjig ude precej za dve knjigi odškodovati. — Tudi to, da bi se knjige v enakej velikosti izdavale, ni na pravem mestu, ker različna vsebina tirja tudi različno velikost.

K vsemu temu moramo pa še pristaviti, da so nas mnogi nasveti, — pa brez zamere — nekako čudno dirnoli. Kdor je zmožen, naj prime za pero in kaj boljega spiše, gotovo mu bode družba in udje bolj hvaležni, nego za same poduke.

Konečno izrekamo še srčno željo, naj bi domoljubi povsod ljudstvo spodbujali, da se vpiše v to prekoristno društvo; premožnejši domoljubi naj bi pa vsaj vsak v svoji vasi za katerega letnino plačali, katerim načinom bi se število udov izdatno pomnožilo, v kar pomozi Bog!

St. Juri pri Kranji, 20. nov.

Dne 17. t. m. zvečer smo gledali jako močno *burjavo* ali tako zvani *tečajni sij*. K malu po solnčnem zahodu jame postajati nebó na severo zapadu rudečkasto ter je postajalo vedno močnejše in slednjič čisto kot kri rudeče. V sredi ove nebane rudečine pa se je videl *zaščitilo bel trak*, i je bil, stoječ po konci, nekoliko *proti jugu* nagnen. L. 1870. smo opazovali takov nebni prikazek, prav mnogokrat, a takó krasnega, tako čisto rudečega, kot je bil ondanji, nismo še videli. — *To je pač lepo spričalo, kako veličanstvo je Oni, ki vlada brezbrojne svetove!* *)

Fr. Zorman.

Domače in razne vesti.

Ukaz pravosodnjega ministra, da morajo vsi tisti gospodje c. k. sodnijski uradniki, ki hočejo službovati in v službi napredovati, dobro znati oba deželna jezika, torej tudi slovenskega, oziroma hrvatskega, došel je tudi tukajšnji c. k. višji sodnji. — Vsled tega se mnogo mlajših gospodov uradnikov zdaj kaj pridno učijo slovensčine, iščejo slovnice in učitelje in nekateri, kakor se sliši, prav dobro napredujejo v slovensčini. Tako je prav; kajti ako se mora Slovenec, ki hoče kaj postati na domačji zemlji, naučiti italijansčine in nemščine, zakaj pa ne bi se učili tudi Italijani in Nemci slovensčine, ako hočejo pravico delati slovenskemu ljudstvu? — Taki ukazi k malu odstranijo mržnjo do našega jezika in naroda, ki še v nekaterih uradniških krogih vlada, in izvrši se polagoma program sedanjega ministerstva: pomirjenje narodov in njihov napredek na duševnem in gmetnem polju. — Čas je bil, da se je to zgodilo, kajti žalostno je uradovanje po tolmačih na Primorskem.

Imenovanja. Ministerski pravosodnik je imenoval g. Viljema viteza Jetmar-ja za c. k. okrajnega glavarja, in ostane na Voloskem, kder je dozdaj vodil glavarstvo; g. A. Schaffenhaner-ja, dosedaj c. k. okr. komisarja v Sežani, pa za c. k. namestniškega tajnika. — Veseli nas posebno imenovanje zadnjega, ker je slovenskega jezika v govoru in pisavi prav dobro zmožen in je bil dosedaj nam Slovincem pravičen.

Gosp. Aleksander vitez Schemerl; c. k. namestniški svetovalec, dosedaj okrajni glavar v Tolminu, poklican je v svojej lastnosti kakor svetovalec k namestništvu v Trst, kder mu dež. vlada izroči važen referat; ta gospod pozna dobro razmere primorskih Slovincov; on je tudi zmožen slovensčine v govoru in pisavi, vsled česar se nadejamo, da bo nam Slovincem pravičen in koristen na novem mestu. Za voditelja okrajnega glavarstva v Tolminu pa pride gosp. Schaffenhaner, novo imenovani namestniški tajnik.

Davkarskega kontrolorja oziroma adjunkta služba je razpisana za Primorsko. — Terja se od prosilca, da ima potrebno preskušnjo, in da zna deželna jezika, torej tudi slovenski.

Seja mestnega zastopa. V sredo zvečer je bila zopet važna seja tržaškega mestnega zastopa. — Župan Buzzoni najprej naznani, da svetovalec Artelli-ja ni mogel pregovoriti, da bi prekladal svojo odpoved, a Mauser, da še ostane, če mu bode svetovalec prizanašalo mnogokratno odsutnost od sej. — (Skoda, da ni ostal pri sklepu, kakor Artelli). Potem predlaga asesor dr. Slokovich v imenu šolskega odseka, naj zbor dovoli letnih 240 gld. za napredovalni kurz za nemški jezik za učitelje mestnih ljudskih šol, kateri predlog je bil sprejet z veliko večino. (Gotovo gledé tega, da stvar le navidezna ostane). Asesor Pimpach nadaljuje potem s poročilom komisije za preskrbovanje Trsta z vodo. — Po dolgej, tudi osterj debati se je sklenolo z veliko večino to le: 1) Za najboljšje preskrbovanje z vodo smatra zbor to, da se napelje v Trst 12000 kubičnih metrov vode iz *Bistrice*, najmanj 28000 kub. metrov pa iz *Reke*, katera množina izvrstnih teh voda bode zadostovala ne le za alimentarne, domače in javne, temuči tudi za obrtnijske namene, 2) imenovati se ima komisija 10 udov mestnega zbora, katera ima pod vodstvom župana precej pregledati dotične projekte in zboru staviti konačne predloge. — To je jako važen sklep, ker zdaj je vendar upati, da iz dolgoletnih dragih študij res postane kaj, da vendar enkrat dobómo dobre, zdrave vode, kar bi bilo Trstu še bolj potrebno, nego železnica. O tej zadevi govorimo na drugem mestu.

† **Gosp. Karol Dragovina** veliki trgovec, vojaški podjetnik, častnik dež. brambe, poveljnik in vitez mnogih avstrijskih in zunanjih redov in konzul Monakovega v Trstu, umrl je na nagloina večeraj zvečer. — Mož je storil mnogo dobrot v Trstu in bil je tudi podpornik naših slovenskih društev. — Bodi mu zemljica lenka!

Odprava preste luke tržaške je menda bliže, nego se v obče sodi. Dvorni svetovalec Bazant

*) Mi smo o tej prikazni govorili uže v predzadnjem listu ter omenili opazovanje v tržaškem glavnem brzojavnem uredu. Zdjaj pa se poroča iz Amerike, da so tudi tammošnji telegrafski uredi v istem času opazovali prav enake prikazni, kakor v 2511

Uredn.

biva uže čez en teden v Trstu, da vse zadevne naredbe na licu kraju izdela. od tod pa pojde v Benetke in Genovo, da se tudi tam podučí o tej važnej zadevi. — Močno govore, da bode prosta luka v Trstu nehala uze z novem letom, a bolj verjetno je, da se to zgodi še le s 1. julijem 1883.

Hišna preiskava. Pri načelniku, blagajniku in tajniku tržaške klobučarske zadruge je bila zadnji vtorek ostra hišna preiskava, ker je bil utrjen sum, da hrani društvo taka pisma, ki provzročujejo hudodejstvo ali prestopke.

Iz zapora izpuščena sta bila zadnji vtorek, L. Modenese in L. Padovan, ki sta bila sumljiva, da sta se vdeležila atentata v 2. dan avgusta. Bila sta v preiskavi in zaporu 110 dni. Državni pravdnik je ustavil daljšo preiskavo.

Hrvatje na tržaški razstavi so vendar imeli tudi praktičen uspeh; posebno pa usnjariji in barvarji varaždinski, ki so v Trstu dobili veliko naročeb. Tudi vina so Hrvatje mnogo prodali, sodarji, tkalci in mizarji tudi niso odšli brez poslov; mnogo hrvatskih preprog so nakupili tržaški gospodje, mnogo lepe posode so naročili pri hrvatskih sodarjih in gospod Hofferer je tudi prodal svoj izvrstni klavir in razstavljene orglje; razen tega je pa zadnji dobil naročilo tudi v Sežani; on napravi za ondotno jarno cerkev velike oglje, ki bodo stale nad 2000 gld. in jih g. Hofferer slovesno izroči za velikonočne praznike. Torej so Hrvatje vendar prav pogodili, da so se tako odlično vdeležili tržaške razstave.

Oglas gledé ponarjanje hrane. Naš magistrat je izdal strog ukaz, da morajo prodajalci na ponarejeno surovo maslo in drug živež prilepiti poseben listič z napisom: »ponarejeno« (artificiale), to zaradi tega, da ljudje, kateri živež kupujejo, vedo, da ni naraven, ampak umetno napravljen. Prestopnike proti temu ukazu zadene kazen 50 gld.

Statistika Lloyda. Arsenal avstrijskega Lloyda v Trstu daje delo 2144 mašinistom, drugim rokodelcem in delalcem in kakim 180 uradnikom in tehničnim vodjem; v arsenalu dela 28 parnih strojev, ki imajo 1000 kronjskih moči, ti gonijo 265 raznih strojev za izdelovanje zopet drugih strojev za ladje, in drugih predmetov za delanje ladij. V ta namen porabi Lloyd vsako leto 7000 kub. metrov lesa s Kranjskega, Štajerskega in Koroškega, nad 32.000 metr. stotov železa in jekla iz Štajerskega, nad 6000 metr. stotov drugih kovin z raznih dežel, 110000 metrov platna za jadra iz Moravskega; 2800 metr. stot. vrvi iz Trsta in 70000 metr. stot. raznega materijala za kurjavo, večinoma iz Ogrskega. — Parnikov ima Lloyd 78, ki nosijo skupaj 1200000 metr. stotov. Lloyd zdaj dela še več velikanskih novih ladij.

Za Egipt iščejo v Trstu ljudi za novo žandarmerijo in pa tudi uradnikov, rokodelcev pisarjev itd. Mnogo takih ljudi, ki hrepené po boljšem kruhu, je od tukaj uže odšlo v Aleksandrijo.

Stepa sta se v sredo zvečer dva slovenska težaka ne daleč od železnične postaje; poznani Luka S. iz Škofjeloke in Ivan G. V jezi zgrabi G. za britev in ž njo a tako močno rani v čelust, da so ga morali precej peljati v bolnišnico. G. pa je popihal iz Trsta, da ni sledu za njim. — Pijanstvo čestokrat naše ljudi spravlja v velike nesreče, priporočamo torej našim težakom treznost, zmernost in štedljivost, pa bode precej veliko boljše za nje.

Brodarsko društvo Adria na Reki bode dobivalo od ogrske vlade letne podpore 400000 gld. in pomnoži število svojih parnikov od 7 na 20. in to uže za zdaj. — Delajo se torej velike priprave na Reki in v Trstu, da bi le bilo tudi dosti voznje, posebno pa izvoza. — Nadalje je sklenolo v zalivu »Martinska« napraviti velikanski arsenal. Načrti, ki so bili napravljeni poleti, sprejeli so se brez promembe.

Mestno starešinstvo Ljubljansko je večerajšnji seji izvolilo gosp. prof. Šuklje-a za zastopnika ljublj. mesta v deželnem šolskem svetu. To je bilo mogoče, ker so došli v sejo tudi nemškutaciji, v imenu katerih je protestoval dr. Suppan proti tej volitvi. — Mi menimo, da je s tem pri kraju zadrega in da se ne bo na ničev protest nobeđen oziral.

Razpisana je služba družega učitelja na enorazrednej ljudske šoli v Logatci. Plača znaša 400 gld. Prošnje se imajo vložiti do 17. decembra t. l.

Odlikovanje. Gosp. dr. *Valentin Maller*, stolni prošt in mnogoletni vodja družbe sv. Mohorja odlikovan je z redom železne krone tretje vrste.

Stekel pes je pri sv. Jakopu ob Savi vgriznil 4 ljudi. — Nikdo ni poznal, da je bil pes stekel in ker so se vsem šterim rane hitro zacejile, so mislili, da so iz vsake nevarnosti; a še le čez mesec začne eno po psu vgrizeno ženo po roki trgati in v kratkem se pokaže, da je stekla; umrla je v strašnih bolečinah. Pri enem tudi vgriznem možu kažejo se zdaj enaki simptomi: misliti si je lahko v kakem strahu živeta še ostala dva po psu vgriznena možka.

Pri pogrebu Daničičevem so bile deputacije iz vseh strani Hrvaškega, od srbske vlade in srbskih učenih društev. Za »Slovensko Matico« je bil profesor Vodusek, za »Dramatično društvo in Čitalnico« Ivan Hribar. V imenu hrvatskega naroda je slovo jemal od pokojnika profesor Armin Pavic.

Lepe tirolske goveje živine je sedaj, vsled grozne nesreče po povodnji mnogo na prodaj. Kdor si je hoče omisliti, naj se poda v Bruneck, Welsberg, Silian in Lienz ob koroško-tirolske železnici. Tam pozivje pri županah več. Ljudje nimatejo krme in so prisiljeni živino prodajati.

»Die Adria« von A. v Lerchenfeld. Verlag A. Hartleben in Wien. To z 200 ilustracijami okrašeno, in v »Edinosti« uže parkrat pripravljeno delo se k malu dovrši. V zadnjih zvezkih (do št. 17) nahajamo mej drugimi mično opisan stari Dubrovnik, Boko z njenimi posebnostmi, otok Kerf; in na po-

brežju italijanskega poluotoka Brindizi, Jakin in vsa znamenita mesta in kraje gori do Ravene. V zadnjih treh zvezkih bode govor vzlasti o Benedkah, in potem pride na vrsto ilustrovan dodatek, obsegajoč pomorske stvari. (zvezek velja 30 kr.)

G. članom naznanja podpisani, da se od 1. decembra prične redna telovadba in to vtorek od 8—9 ure, in v soboto od 7—10 ure, v lastnej telovadnici via Coroneo št. 23, [pri Judtmanu]. K obi lnej vdeležbi vabi.

Odbor.

Dražbe.

V Sežani posestvo Karola Polaj v Merčah, 29. nov., 22. dec., 31. jan. — V Pazinu hiša in hlev Janeza Filipič Malinar v Lindaru, cenjena 570 gld., 11. dec., 11. jan., 9. febr. — V Tolminu posestvo Andreja Kovačič iz Kobarida, cenjeno 3.570 gld., 19. dec., 19. jan. — V Sežani posestvo Marije Dujec iz Rodika, 4. dec., (zadnjikrat). — V Sežani posestvo Antona Drožina iz Vajeje, 18. dec., (zadnjikrat). — V Gorici posestvo Stetana Primosič v Pevni, cenjeno 1.461 gld., 22. nov., 22. dec., 22. jan. — V Pazinu posestvo Janeza in Marije Cinkopan iz Gračišča cenjeno 291 gld., 5. dec., 8. jan., 3. febr. — V Pazinu zemljišče Josipa Benko vič iz Pična, cenjeno 253 gld., 4. dec., (zadnjikrat). — V Pazinu posestvo Janeza in Marije Cinkopan, iz Gračišča cenjeno 487 gld., 7. dec., 9. jan., 5. febr. — V Kanalu posestvo Josipa Gabrijelečič iz Velenda, cenjeno 1.130 gld., 2. dec., 13. jan., 13. febr. — V Tolminu posestvo Josipa Grunter iz Sedule, cenjeno 1.680 gld., 23. nov., 22. dec., 22. jan. — V Pazinu posestvo Armida Mecar iz Cerovej, cenjeno 957 gld., 15. jan., 15. febr., 14. marc. — V Komnu posestvo Antonije Ščuka iz Tomažovice, cenjeno 450 gld., 21. dec., 23. jan. — V Tolminu hiša in travnik Lukeža Zgaga iz Podbrda, cenjena 1.870 gld., 23. nov., 22. dec., 23. jan. — V Tolminu zemljišča Josipa Lazar iz Sedule, cenjena 1.800 gld., 23. nov., (zadnjikrat). — V Tratu posestvo Mateja Ravber iz Opčin, cenjeno 2.794 gld., 7. dec., 8. jan., 5. febr. — V Kanalu posestvo Magdalene Dugar iz Kozarske, cenjeno 550 gld., 9. dec., 13. jan., 10. febr. — V Podgradu posestvo Janeza Ivančič iz Tatre, cenjeno 600 gld., 21. dec., 22. jan.

Zahvala.

Blagorodni gospod Julij pl. Kleinmayr, c. k. profesor na ženskem izobraževališči v Gorici je blagovolil poslati predsedništvu »slov. učit. društva za koprski okraj« 3 zvezke: »Zgodovina slovenskega slovstva« in 5 sešitkov: »Pripomoček zgodovini slovenskega slovstva«, da je razdeli ob priliki občnega učit. zborovanja v dan 9. t. m. mej soude tega društva, za kar se blagemu g. darovalcu v imenu obdarovanih najtoplejše zahvaljuje.

V Dolini 20. novembra 1882.

Predsedništvo.

Tržno poročilo.

Kava. — Kupčije mlahova, uže nizke cene še padajo. — Rio gld. 34 do gld. 55. — Santos gld. 45 do gld. 56. — S. Domingo gld. 50 do gld. 56. Java gld. 58 do gld. 62. — Portorico gld. 83 do gld. 110. — Ceylon plant. od gld. 83 do gld. 130. Moka gld. 124 do gld. 132. — Poper Singapore gld. 62 do gld. 65. sladka škorja gld. 47 do gld. 49.

Sladkor. — Vsled večje ponudbe in slabe prodaje se cene še vedno pomikajo nazaj. — Sladkor v vrečah velja gld. 30 do gld. 33 1/2.

Olje. — Ker terjajo imetniki v Italiji in v Levanti više cene, je bilo še precej kupčije in so cene poskočile. — Jedilno velja danes gld. 40 do gld. 43. — namizno gld. 52 do gld. 63.

Sadje — v dobrem obrajtu. Pomeranče, limoni od gld. 3 do gld. 6. — fige v vencih gld. 18. — opaša gld. 21. — navedne cvebe gld. 15 do gld. 20. — Elemé gld. 24 do gld. 34. Sultanina gld. 28 do gld. 43. — rožiči I. gld. 9.

Riž. — Ker dobaja malo blaga iz Italije, so cene visoke, trdne z nagibom, da še poskačijo. Italijanski gld. 17 do gld. 23 1/2. Rangoon gld. 12 1/2 do gld. 13.

Petrolje. — Cena še vedno trdna, a stalna na gl. 10. — pa z nagibom, da postane viša.

Domači pridelki. — Malo kupčije z fižolom, katera cene so: rudeči gld. 10 1/2. bokinec gld. 11 1/2. koks gld. 12 1/2 do gld. 13. — beli gld. 11. — mešani gld. 8 do gld. 9. — Maslo gld. 86 do gld. 94.

Žito — v slabom obrajtu, cene šibke. **Les.** — Kupčija se nekoliko oživlja; došti prašanja vtegne biti šele na spomlad posebno za izvoz v Egipt. — Zatorej naj naši trgovci dobro pazijo. Cene so zojaj le za malenkost boljše.

Seno — vedno po stari ceni od gld. 1.70 do gld. 2. po kakvosti.

Varčnost.

Nova zaloga izdelanih oblek za može, fantiče in mala dekleta slavnoznanne tovarne

Leopold Tedesko & Comp.

z Dunaja

Prosnitz-a in Pressburg-a, v Trstu, Corso št. 709/2 na voglu velike gostilne »Aquila nera« pri

Aleksandru Eisenstädter-u

ponuja bogato zbirko elegantnih oblačil, jako trdno delanih iz dobrega, garantiranega blaga, bodisi izbornega, bodisi navadnega, na debelo, ali pa na drobno po stalnih fabriških cenah.

Borsno poročilo.

Borsa je bila včeraj še precej animirana, a proti koncu je zmagala zopet mlahovost. — Avstrijski drž. papirji pa so pri vsem tem iskani in njih kurzi trdni.

Dunajska borza
dne 24. novembra.

Enotni drž. dolg v bankovcih	76	glđ.	20	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	77	»	95	»
Zlata renta	94	»	10	»
5% avst. renta	91	»	55	»
Delnice narodne banke	830	»	—	»
Kreditne delnice	290	»	—	»
London 10 lir sterlin	119	»	05	»
Napoleon	9	»	36 1/2	»
C. kr. cekini	5	»	66	»
100 državnih mark	58	»	40	»

Hiša na prodaj.

V Trstu v najlepšem položaju, ki nese nad 8% čistih, kar se da dokazati, z velikim dvoriščem in vodenjakom je na prodaj zaradi preselitve lastnika. Pogoji so ugodni, in en del kapitala lahko ostane na hiši. Kupci naj se ogledajo pri našem opraviščtvu.

„LA VERIFICA“

Izhaja 7., 18. in 27. vsacega meseca. list za vsa uradna izžrebanja, toliko avstrijskih, kakor tudi inostranskih srečk, katerih dobitki niso bili še izplačani, prinaša vse finančne novosti, številke loterije avstrijske in italijanske itd.

Vsak naročnik dobi v januarja izkaz vseh izžrebanih srečk od prvega žrebanja do konca leta 1882 in koledar za žrebanja za leto 1883.

Uže precej dobiva list tisti, kateri se precej naroči za leto 1883, brezplačno torej v novembru in decembru. Naročnina se sprejema vsak dan.

Pogoji naročbe:

Od 1. januarja do 31. decembra: Trst v uradu glđ. 1.70 — na dom pošiljan glđ. 2 — za vse dežele avstro-ogrsko glđ. 2.50, inostransko 8 frankov v zlatu, izvan poštne zveze 10. frankov v zlatu, — posamezne številke 6 soldov. Opraviščtvo in uradniščtvo pri Giuseppe Zoldan, Učelo Verifica di tutte Estrazioni e Cambio Valute, blizo palače deželne vlade.

TRSTU 4-3

Prava isterska vina.

Naznanja se slavnemu občinstvu, da se je v Trstu ravnokar odprla

ZALOGA ISTERSKIH VIN

Corsia Stadion št. 7

katera razpošilja isterska vina z svedočno narodnosti proti gotovemu plačilu. Isterska vina najfinije vrste v sodčkih od 30 in več litrov za domačo rabo po sledeči ceni:

Teran namizni najfiniji gl. 30 } 1 Hekt. brez soda
navadni " 24 }

postavljen (franco) na postajo v Trstu. Nadalje ima v zalogi množino vina za gostilne hrčme itd. po naj ugodnejši ceni.

Razpošiljatev se vrši najhitreje na vsako naročbo z spoštovanjem

Zaloga isterskih vin
Corsia Stadion 7, Trst.

9-4

GOSTILNA ADELSBERG

Via Ghega. št. 6.

Podpisani si jemlje čast p. m. občinstvu vdano naznaniti, da bodo od danes naprej vsaki dan od 10 uri predp. do 2 ure popoldne čestitim gostom stregel z francosko in domačo najboljšo kukinjo: in sicer se bodo kot posebnost nahajalo: Jutre, v nedeljo: *Lapin aux champignons*, ponedeljek: *Blanquette de veau*, vtorek: *Ragouts de mouton aux*, v sredo: *Boucy braisé pommes*. Točilo se bodo poznano izvrstno *Steinfeldsko pivo*. Za mnogobrojmi obisk priporočajo se

L. Baranichei.

Nič več kašlja

(10-2) **Prsni čaj** napravljen po lekarničarju **G. B. Rovis, v Trstu, Corso 47** ozdravi vsak kašelj, še tako trdovraten, kakor to spričujejo mnoga naročila, spričevala in zahvale, ki dohajajo od vseh strani in pa uspehi prvi h tuk. zdravnikov.

Ta čaj je sestavljen iz samih rastlin in čisti kri, ima dober okus in velja za 8 dni 60 soldov.

Omenjena lekarna izdeluje tudi pije za prestenje života in proti madrenu iz soka neke posebne rastline, katerih uspeh je velik, posebno pri zaprtem trupu, želodčnih boleznih itd. in se lahko uživajo o vsakem času brez obzira na dijeto. Ena škatlja velja 30 soldov.

Plaster in tudi tinktura proti kurjim očesom in debeleji koži — cena 3 plaštrov za kurja očesa 20 soldov — Ena steklenica tinkture 40 soldov.

Edina zaloga v Trstu v lekarni Rovis, v Gorici v lekarnah Cristofaletti in Pontoni.

Razprodaja konkursne mase

po sodniško določenih cenah!

Le na DUNAJI, Bauernmarkt Nr. 13,

Na Dunaji **S. SCHEIN** Na Dunaji

Bauernmarkt 13. Posnetek iz inventarja: Bauernmarkt 13.

Volneno blago v 3 barvah, prevleka, svila in temnosiva	gl.—30	1 " 4/4 šonberskega "	7.50
Čisto volneno blago, francoska prevleka, dvojna šir.	—70	1 kos 50 vat. rumbur. tkanina	7.75
Cheviot, čista volna	—39.85	1 kos 50 vat. rumburke naj-finejše tkanine	8.75
Velour-ripes	—34	Rjube za posteljo plat. 4/1	—65
Angloški pled karlan	—30.80	Najfini iz sil sa	—28
Angloški pled čista volna	—40	Najfini iz damast	—35
Kazmiri dvojni široki barve po modri	—65	1 mizni prt 3/4 damast	1.10
Čis a volna, double kazmiri najnovejše mode barve	—95	1 servijeta damast	—30
Flanele, najfinije vrste	1.10	Damast za ser-še	—35
Pled najmodernejši modri čista volna dvojnato širok	—90	Terče surova platina	13.15
Sukno za žensko namizje, brnski inški 140 cm. šir.	1.40	Terče za stekla in prah	—12
Arabi Cloth v najnovejših barvah	2.00	Terče za ribanje, točke	—78
1 kos 4/4 30 vat. römestad-skega platna	5.50	3/4 prt za kavo, barv. damast	—33
1 kos 6/4 30 vat. römestad-skega platna	6.50	Širing, bel, le točke vrste	1.50
1 kos 4/4 freivaldovega platna	6.—	10 vatlov	6.35
1 " 5/4	7.50	2 posteljna prta in 1 namizni prt v ripsu	7.—
		Žepne rute z robom, najfinije iz-	—30
		platna	—8
		Žepne rute z robom 1 kos	—8
		Barhenti na obleko i kosmanai	35.40
		Barhenti pivce in vrvice	30.35

Razen tega velika zbira enojno in dvojno širokih finih vojnenih tvarje, francoskih kazmirjev, črnih in vseh barvah. Cena za meter je natanko razvidna na vsakem kosu, tako v prodajalnici, kakor v oglednici. Naročila v deželah se točno izvršujejo.

Zaloga R. Maiti

Via del Tintore 7

ima v zalogi razne baže kave, riža, svežega sadja itd. in prodaja v korist onim gospodinstvom iz okolice ki se previdevajo s tem blagom za celi mesec, tudi v manjših množinah od 5 do 50 kilogramov po najnižih cenah, kakor se plačujejo na debelo. — Izvrstna kakovost in točna poštena postrežba.

Kava 1 Kilogram:

Kuba, Ceylon, Menados, Nokka, Java, Santos, Rio, Jamajka
98 94 82 68 62 58 54 44

Riž 1 Kilogram:

Ostilski I. Ostilski II. Rangoon I. Rangoon II.
26 20 18 16

Južno sadje

vsake baže po najnižih cenah.

10-4

Bliščeča se raspela

mojstevske plastično izdelana, in občudovanja vredna.

Te raspela so barvana s c. k. privilegiranim, v temi bliščečim se kristalnimi barvami, katere so trajne in nepoškodljive, in kakor se kranice le po noči svitile, prav v taki krasoti raznih, svetlih barv se svitile po noči po podpisanih novo znajena in edino po njih delana bliščeča se raspela.

Jamči se za trajno in briljantno svetilno moč

Cena enega komada glđ. 3.75, fineje izdelanega glđ. 4.50, najfineje s postamentom glđ. 6.

Razpošiljajo se proti predplačilu ali pa s poštнім povzajem. Naročiti se morejo izključljivo le pri

Klingl & Baumann na Dunaju,

Stadt, Tegethoffstrasse Nr. 3.

NB. Pred ponarejanjem se opominja, na vsakem raspelu je zadej tiskana naša firma.

5-1.

Dunaj!

Dunaj!

Cujte, glejte, strmite!

Oskrbništvo falirane velike anglo-britiske fabrike srebrnih izdelkov prodaje vse izdelke zelo pod fabriško ceno. Kdor pošlje, ali se naroči povzeti, 8 glđ. 30, dobi prav krasno namizino iz najfinije anglo-britiskega srebra (ki je poprej veljala 40 glđ.) Vsak naročnik dobi pismeno poročtvo, da namiznina ostane 10 let bela.

- 6 namiznih nožev, z izvrstno jekleno ostrino,
- 6 pravih angl. br. srebrnih vilic iz enega kosa,
- 6 masivnih angl. br. srebrnih namiznih žlic,
- 1 teško angl. br. srebrno veliko žlico za juho,
- 6 izvrstnih angl. br. srebrnih podnožnikov,
- 6 angleških desertnih ploščkov,
- 1 izvrstna popernica in cukrovnica,
- 6 najlepših izdeliranih prezentir ploščkov,
- 6 lepih masivnih kupic za jaj-a,
- 6 najlepših a. g. br. srebrnih žlic za jajca,
- 6 krasnih najfinije ploščkov za cukar,
- 1 čajnica najfinije vrste,
- 2 krasna salonska svečnika,
- 64 kosov.

V dokaz, da moje naznanilo.

ni sleparija

zavezujem se javno, še blago ni po volji, vsi ga nazaj brez ugovora. Kdor hoče tedaj dobiti za svoj denar dobro in pristno blago, ne pa izmeček, naj se, dokler je kaj zalogo, zaupljivo obrne name.

J. H. Rabinowicz Dunaj,

glavna zaloga anglo-brit. fabrike srebrnih izdelkov II. Schifanngasse 20 a Pral. za bliščeče zgoraj omenjenega blaga se dobiva v večjih skiatlah pri meni. — Škatlja velja 15 kr.

Odlikovanje prve vrste na razstavah v Evropi, Ameriki in Australiji.

Ces. kralj. privilegirana

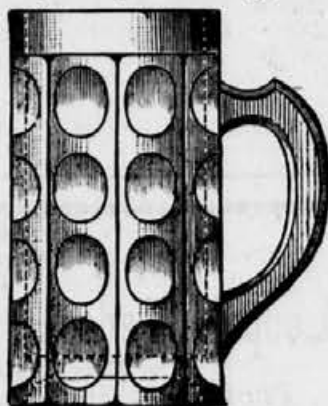
Zaloga stekla J. Schreiber & Neffen

NA DUNAJU

ALSERGRUND, LICHTENSTEINSTRASSE N. 22 in 24

PRAGA Heuplatz 27, neu. — DUNAJ, Stadt, Tegethoffstrasse 3. — BUDAPEST Waltznergasse 18.

Največja zaloga razne steklenine za domačo rabo, za gostilne in kavarne.

N. 1930

Vrče, bokalete, kozarce, kupice za vino, kozarčke za rakijo, krožnike, skleda, zaradi trdnosti

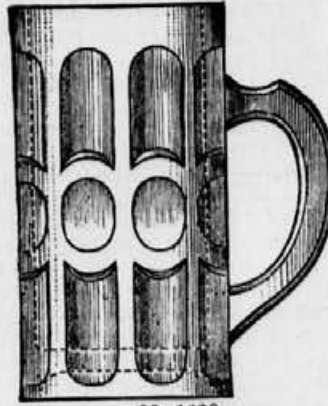

N. 1906.

Posebnost:

Prešano in lito steklo.

Edina slavnoznana prva in največja tovarna prešanega in litega stekla.

N. 1623

nerazbivljive imenovane.

Vedno novosti

Posoda za posladek, Meisenska slikarija, svitla, okrašena in pozlačena.

Prodaja na debelo in na drobno.

Cene stalne.

IZVOZ.

3-2